

FORBÅNDELSEN

6•2015

**Litteraturen kender ingen grænser
Historier om historie bliver læst
Gør-det-selv på BogForum**

Ja til et kommercielt e-bogsmarked – nej til ”smarte” beregningsmodeller

Bølgerne går højt på e-bogsområdet, hvor forlagene og eReolen netop har taget hul på en ny forhandlingsrunde. Flere markante forfattere har trukket deres bøger fra eReolen, og flertallet af de store forlag er enige med de rebelske forfattere om, at eReolen er på vej til at blive alt for dominerende på det digitale område og med tiden vil kunne undergrave det kommercielle e-bogsmarked. Jeg kan samtidig konstatere, at en del af Dansk Forfatterforenings medlemmer er glade for eReolen, fordi de faktisk henter indtægter ad den vej. Og fordi eReolen åbner for, at der kommer nye læsere til ældre titler.

I Dansk Forfatterforenings hovedbestyrelse ønsker vi, at der skal være et bredt udbud af e-bøger på bibliotekerne, men vi går også ind for ”friktion” – dvs. mekanismer, der giver forlagene mulighed for at hindre eller begrænse frit udlån af e-bogsudgaver af spritnye udgivelser. Man skal kunne finde det hele på biblioteket – også digitalt – men vi ser ingen grund til, at bibliotekerne dækker den fulde efterspørgsel på de mest læste titler. Det har de heller aldrig gjort med papirbøgerne. Vi støtter således forlagene i deres ønske om at opbygge et levedygtigt kommercielt e-bogsmarked ved siden af eReolen, som er offentligt finansieret. Der er næppe tvivl om, at det er forlagenes overlevelse på lidt længere sigt, der er på spil her. Samtidig har vi naturligvis meget stor fokus på at sikre nogle, set fra forfattersynspunktet, ordentlige royaltysatser i forlagenes e-bogskontrakter.

Dansk Forfatterforening følger også meget nøje de nye tiltag i distributionen af e-bøger og konsekvenserne for forfat-

terne. En stadig større andel distribueres i dag gennem tjenester som Mofibo, der ikke sælger dem stykvis, som det fx sker via netboghandlen SAXO, men som for en fast månedlig pris giver deres abonnenter adgang til at streame lige så mange titler, de lyster. Mofibo betalte oprindeligt en fast, aftalt pris for de bøger, der blev læst af deres abonnenter – og den model var vi godt tilfredse med i Dansk Forfatterforening. Men Mofibo har på det seneste lanceret en børnebogs-kontrakt efter den såkaldte Spotify-model. Her betaler Mofibo ikke for hver børnebog, der bliver læst. I stedet bliver der udløst et beløb for hver abonnent, der læser mindst én børnebog – et beløb der vel at mærke ikke stiger, selvom abonnenten læser tyve børnebøger. De sidste nitten bøger er således ”gratis”. Beløbene samles hver måned i en pulje, der bliver fordelt mellem alle læste børnebøger i forhold til, hvor lang tid abonnenterne har brugt på dem. Det er en model, der gør det umuligt at forudsige, hvor stor betalingen bliver per læst bog.

I Dansk Forfatterforening støtter vi som nævnt opbygningen af et kommercielt e-bogsmarked ved siden af eReolen. På baggrund af den skitserede udvikling hos Mofibo vil jeg imidlertid opfordre til eftertanke, inden forlag og forfattere indgår aftaler, som baserer sig på nye ”smarte” beregningsmodeller, som med stor sandsynlighed forringer forfatterens eksistensgrundlag. Og dét kan Dansk Forfatterforening ikke acceptere i en virkelighed, hvor vores medlemmer, der er indholdsleverandører og dermed fundamentet for hele bogbranchen, i forvejen er pressede til det yderste på økonomien. ●

Jakob Vedelsby, formand

INDHOLD

Migration og litteratur	4
Med flygtningenes egne ord	7
Historien er den gode historie	8
Anmeldelse. Skriveundervisning på skrift	11
De unge rykker ind på BogForum	12
Debat: Pøbelvælde eller politik	14
Romankonkurrence	15
Kurser og legater	16
Oversætterens arbejdsliv	20

På forsiden har JARL EGERBERG tegnet arketyper – den ensomme og følsomme mand eller soldat – som forfatteren Ernest Hemingway beretter om i flere af sine bøger. Jarl er nok mest

kendt for sin rævestreg via sit tegneserieudtryk brugt i en masse børnebøger: www.raevestreg.dk. Han er også aktuell med et mere voksent udtryk som på forsiden. Se: www.jarlegeberg.com

KINESERNE VIL LÆSE DANSKE BØRNEBØGER

Statens Kunstfonds Litteraturudvalg var repræsenteret ved Beijing International Book Fair (BIBF) i august og mærkede en stigende kinesisk interesse for dansk børnelitteratur, og flere danske forlag og agenturer har fået hul igennem til det kinesiske bogmarked.

- Børnebogsførlaget **ABC Forlag** har på lidt over et år solgt 13 titler til Kina.
- Fantasyforfatteren **Lene Kaaberbøl** har 10 titler på vej til udgivelse.
- Illustratoren **Hanne Bartholin** er aktuel på det kinesiske marked med bogserien om Carl (sammen med Ida Jessen) og har (sammen med Mats Letén) solgt omkring 40.000 eksemplarer af bogen 'Finn Herman'.
- 'Den store numsebog' af **Majbrith Andersen** er populær og har solgt i 10.000 eksemplarer.
- Den danske illustratør **Birde Poulsen** har udgivet 10 bøger i Kina. Den nyeste i samarbejde med den populære kinesiske børnebogsforfatter Cao Wenxuan. AB

Kilde: Kunststyrelsen

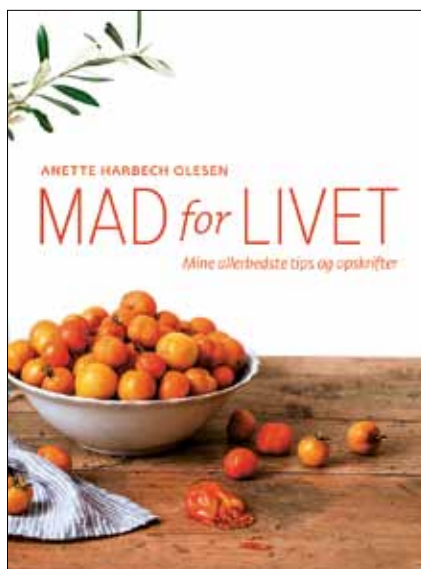
E-BOGSREKORD

Den mest downloadede e-bogsforfatter er selvudgiver og har langet mere end 100.000 eksemplarer af sine e-bøger over den virtuelle disk hos Saxo.com. Anette Harbech Olesen, forfatter og madblogger kan nu kalde sig Danmarks mest downloadede e-bogsforfatter. Hendes idé med at udgive kvalitetsbøger til lave priser er en succes. Bøgerne koster typisk omkring 20 kr., og salget af både trykte bøger og e-bøger er steget i takt med, at kendskabet til forfatterskabet er nået bredere ud.

"Forbrugerne i Danmark har taget e-bogen til sig og følger samme tendens som i fx USA og England, hvor salget af e-bøger hos visse udbydere overstiger salget af trykte bøger, dog uden at tage momentum fra de trykte bøger," udtaler Anette Harbech Olesen.

Anette Harbech Olesen har anvendt e-bogsformatet til mindre bogudgivelser som eksempelvis bogen 'Mad for Livet - mine allerbedste tips og opskrifter'. Denne bog valgte hun at give væk gratis i en kort periode for at udbrede kendskabet til sit arbejde.

I begyndelsen af 2015 udviklede og udgav Anette Harbech Olesen i løbet af få uger e-bogen 'Kvinde - styrk din krop'. Idéen opstod, da SAXO ved analyse af salg af lignende bøger så et hul i markedet, som de mente, at Anette Harbech Olesen kunne udfylde. Ugen efter udgivelsen var der solgt 4.000 eksemplarer af e-bogen hos SAXO. Anden bog i serien er netop udkommet og har titlen 'Kvinde - styrk dit immunforsvar'. Selvom det var SAXO, der fik idéen til bogen og initierede den, beholder Anette Harbech Olesen selv alle rettigheder. AB

Det danske bogmarked under lup

Bog- og Litteraturpanelets årsrapport er udkommet. Rapporten er et forsøg på at indsamle fyldestgørende statistik om bogbranchen, og bog- og Litteraturpanelets formand, professor Stig Hjarvard, siger:

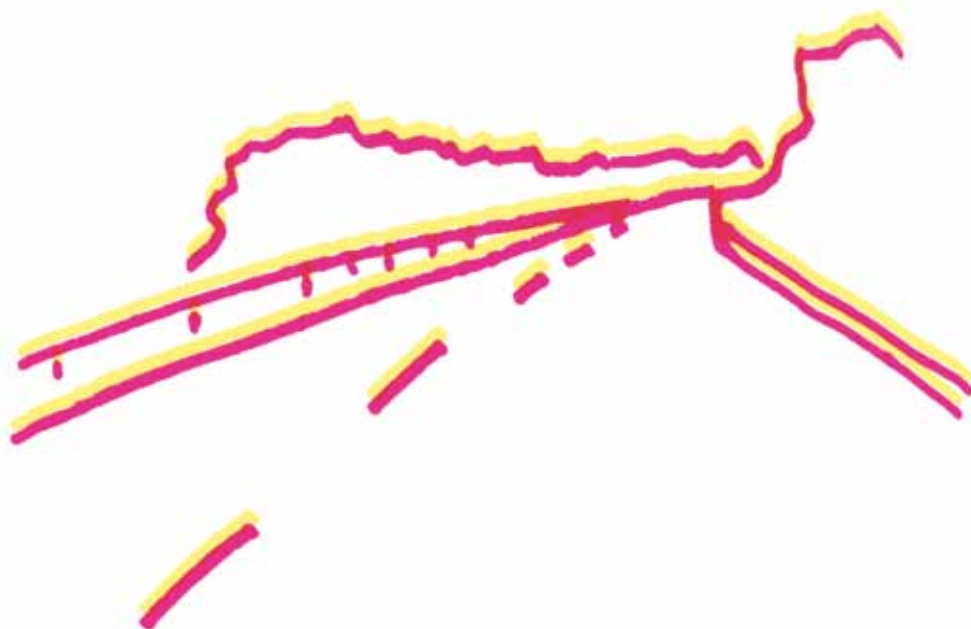
"Digitalisering, liberalisering og globalisering er tre hovedtendenser, der har betydning for bogmarkedet og dermed litteraturens aktuelle tilstand."

BLANDT RAPPORTENS NØGLETAL KAN NÆVNES, AT:

- udgivelsen af ny dansk skønlitteratur har været præget af fremgang i de seneste par år målt på antallet af udgivne titler.
- lyrik udgives i dag ofte digitalt og via små forlag og som selvudgivelser.
- e-bøger og netlydbøger fylder mere i forlagernes udgivelser, i bibliotekernes udlån og i danskerenes læsning.
- boghandlerne er truet af supermarkeder og internethandel. Boghandlernes andel af bogsalget er faldet fra 64 % til 43 % på fem år.
- selvudgivelserne fylder 15 % af den danske bogproduktion. Men det er ikke længere muligt at opretholde et skarpt skel mellem etablerede forlag og selvudgivere.
- knap 50 % af kvinder læser skønlitteratur mindst en gang om ugen, mens det kun gælder for knap 30 % af mændene. AB

Kilde: Kulturstyrelsen

Idéen om en national litterær identitet er en fiktion, for vores verden og dens kultur er skabt af mennesker, der forlader et land eller sted og rejser til et andet. Af René Rasmussen

MIGRATION & LITTERATUR

Da Gud skabte Adam og Eva, vidste han, at de ville spise af kundskabens træ og blive udvist fra Paradis. Derfor skabte han også en verden udenfor, hvor de på én gang var i eksil og hjemme. De var historiens første immigranter og hjemløse i deres (komende) hjem.

Hvor fx Søren Kierkegaard taler om arvesynden, som er knyttet til syndefaldet forbundet med seksualiteten (et syndefald, som vi alle deler på vores individuelle vej frem i livet), må vi ikke overse, at historien om Adam og Eva også er historien om migration og hjemløshed som selve livsgrundlaget. Det udelukker ikke, at de kampe, som bl.a. deres sønner Kain og Abel udkæmper, drejer sig om retten til landområder, der på paradoksal vis fremstår som uhjemløse hjem. En kamp, som forsætter på forskellig vis den dag i dag.

Idéen om en tilbagevenden til paradys

står imidlertid central, selv i vores dage, hvor eksilet ikke skyldes Guds straf, men fx krige eller politiske og etniske forfølgelser, hvis man skal tro flygtningene. Ledende politikere peger derimod, under overskrifter som "velfærdsimmigranter", på, at de lande, herunder Danmark, som flygtningene flygter til, udgør en form for paradys for flygtninge og immigranter, men også at deres tilstedeværelse vil nedbryde den samfundsstruktur, som eksisterer på stedet, hvor de allerede etablerede uhjemløse ("rigtige danskere") befinder sig. Der er tilsyneladende altid nogle, der er mere berettigede til at opholde sig på et bestemt område end andre.

Forfattere som migranter

Ser vi på litteraturhistorien, er det imidlertid slående, at mange af dens store forfattere, fx Henrik Ibsen, James Joyce, Heinrich Heine, Paul Celan og Vladimir Nabokov, deler Adam og Evas skæbne. De opholdt sig og skrev i lande,

som de ikke var født i, enten frivilligt eller ufrivilligt. For bl.a. Celan og Joyces vedkommende er der tilmed tale om, at de skrev på et sprog, der tales på et geografisk område, som de havde forladt og absolut ikke ønskede at vende tilbage til. For Joyces vedkommende drejer det sig om det engelsk, som de taler i det Dublin, som han vendte ryggen, men som han også forsøgte at genskabe i en særlig form i 'Ulysses'.

For Celan drejer det sig om det tyske sprog, som han i sin barndom talte med sin moder, selvom de boede i Rumænien, og hun døde for en kugle i en arbejdslejr under 2. verdenskrig, og han senere flygtede til Frankrig, hvor han skrev mange af sine digte. Hans insistens på at skrive på tysk peger på et særligt tilhørsforhold til moderen, men også på den skæbne, som ramte mange jøder under 2. verdenskrig. Han skrev på bødlernes sprog, som på paradoksal vis også var det sprog, som han delte med sin moder og mange af de dræbte jøder. Måske i håb om at

finde en særlig niche i dette sprog eller at befri det for en nazistisk ideologi.

Det er i denne sammenhæng lidt af et paradoks, at Joyce er blevet et nationalt klenodie for Irland, og pladser er opkaldt efter ham eller hans litterære hovedpersoner. I Danmark er det lige så paradoksalt med en kanon for dansk litteratur, idet en sådan ignorerer, at litteraturen ofte ligesom mange andre menneskelige fænomener udgør et uhjemløst hjem, eller i andre tilfælde blot hjemløse hjem. Paradokset bliver ikke mindre, hvis vi retter vores opmærksomhed mod, at vores tid er præget af en globalisering, som en dansk kanon ikke kan stille noget op mod, hvor gerne end nationale følelser eller interesser vil det. Idéen om en kanon er et forsøg på at homogenisere noget, som ikke lader sig homogenisere.

Indvandrer i Irland

Men hvordan skal vi forholde til de idéer om en nation, der ligger til grund for både nationalistiske bevægelser og en litteraturkanon? Ser vi et kort øjeblik bort fra forholdet mellem migration og litteratur, kan Leopold Bloom, den ene af de to mandlige hovedpersoner i 'Ulysses', måske give os et første svar. Bloom er i det følgende på en irsk pub og omgivet af forskellige mænd, herunder den frygtindgydende "borger", men har det svært med den irske nationalisme, der hersker hos dem, bl.a. fordi hans fader stammer fra Ungarn og oprindeligt var jøde:

- Forfølgelser, siger han [Bloom], hele verdenshistorien er fuld af dem. Holder hadet mellem nationerne vedlige.
- Men ved De da, hvad en nation betyder? siger John Wyse.
- Ja, siger Bloom.
- Hvad er det da? siger John Wyse.
- En nation? siger Bloom. En nation er, når de samme folk bor på samme sted.
- Så griner Ned og siger:

– Hvis det er rigtigt, så er jeg sgu en nation, for jeg har boet samme sted i de sidste fem år. Så grinede de naturligvis allesammen af Bloom og han prøvede på at klare den ved at sige:
 – Eller når de bor forskellige steder.
 – Det passer på mig, siger Joe.
 – Hvad er Deres nation, hvis jeg må spørge, siger borgeren.
 – Irland, siger Bloom. Jeg er født her, Irland.
 Borgeren sagde ingenting, men harkede og fanneme om han ikke spyttede en Red Bank østers hen midt i kroen.

(‘Ulysses’, s. 338)

Det komiske ved situationen understreges af borgerens kæmpemæssige spytklat, men kan ikke dække over Blooms manglende præcise definition af, hvad en nation er, eller den jødeforfølgelse, som han formentlig tænker på i sin bemærkning om forfølgelse og had mellem nationer. Komedien har en tragisk grimasse. I dag er der imidlertid ikke så meget tale om had mellem nationer, hvis vi tænker på Vesten, men om had mellem forskellige befolkningsgrupper. Et had, som har en oprindelse i de former for usikkerhed, der følger med globaliseringen, der tvinger mange til at flytte ud over de grænser, som de har troet, var stabile, fordi de har eksisteret en lang årrække. Eller som har en kilde i den usikkerhed, der følger i kølvandet på mængden af flygtninge og migranter, ikke blot fordi de kommer til vores paradis (og "stjæler fra os"), men fordi vi alle er potentielle flygtninge eller migranter.

Kultur og forskellighed

Litteratur er frem for alt kritisk, som det fremgår af Blooms fortvivlede forsøg på at definere en nation. Litteratur, der udgør et opgør med eller en problematisering af de former for homogenise-

ring, der følger med globaliseringen, er netop karakteriseret ved, at forskelle og heterogenitet spiller en stor rolle. Det gør sig gældende, når to forskellige kulturer mødes, som tilfældet er, når teksterne er forfattet af indvandrere eller børn af indvandrede, eller når et adopteret barn opsøger den kulturelle baggrund, som de biologiske forældre tilhører (jeg er klar over det problematiske i at benytte termen "indvandrer", men gør det i mangel af bedre). Det kan godt være, at de skriver sig ind en multikulturel kontekst, men det gør de med en understregning af en forskellighed, der ikke kan reduceres til en fælles multikulturel identitet. Identitet er ikke kun et spørgsmål om tilhørsforhold, men også om at acceptere en forskellighed, der ikke kan indpasses i homogeniserende eller ensrettede fællesskaber.

Den højreorienterede skribent Jens-Martin Eriksen har blandt en række andre fremtrædende ligestillede kulturelle personligheder ret i denne sammenhæng: Multikulturelle tendenser bør afvises, men ikke på grund frygten for de fremmede, de andre, som synes at være drivkraften for disse personligheders aversion mod multikulturalisme. Derimod bør de afvises, fordi det fremmede bør få lov til at udvikle sig på sine egne præmisser frem for at presses ind i en ensrettet helhed.

National identitet er fiktion

Sociologen Zygmunt Bauman antager, at en identitet, der bygger på et nationalt og dermed også på et geografisk grundlag, er en fiktion. Men det er ikke desto mindre en hårdhudet fiktion, der har betydning både for dem, der bor et givet sted, og som bygger deres identitet herpå, og for dem, der kommer til stedet som flygtninge, nye medlemmer i en derboende familie eller som adopterede børn. Den har ikke kun betydning for identiteten knyttet til stedet (fx den nye nation eller stat), men også for det eller de sprog, som

er fremherskende der. Denne identitet hænger som anført på paradoksal vis sammen med et helt andet træk i vores samtid, hvor produkter og arbejdspladser ikke længere har nationale tilhørsforhold, men flytter plads af økonomiske, politiske eller andre hensyn, og arbejdskraften nogle gange er tvunget til at flytte med. Den stedlige identitet bliver således hele tiden udfordret af globalisering eller andre former for overskridelser af nationale grænser. Det gør det svært for mange at tro på fiktionen, men forklarer også, hvorfor den fremtræder så meget desto mere bastant, som det fremgår af en stigende på-kaldelse af nationalstatens berettigelse og nødvendighed i en række sammenhænge.

Litteraturen har ingen grænser

Det er i denne sammenhæng, at litteraturen bliver interessant. Selvom den påkalder sig en identitet, der er knyttet til et sted (fx det tidligere Jugoslavien) eller et sprog (fx serbisk eller dansk), er den i sig selv tvunget ud i en hjemløshed eller usikker identitet. En sådan litteratur skrives ikke nødvendigvis kun af nyankomne på et givent geografisk område (fx Danmark), men ofte også af dem, der er født her, og som har forældre, der også er født her (osv.), eftersom den nedbrydelse af rummet, der følger med arbejdspladser fri bevægelse over grænser, medfører en opløsning af et nationalt tilhørsforhold. For begge grupper af forfattere er der tale om, at litteraturen tematiserer vores samtids hjemløshed. Den peger hinsides nationen. I morgen er nudansk ikke længere, hvad dansk nu engang var. Vi må finde et andet dansk:

Find Holger Danske
Find Holger NyDanske
Find Holger Udanske
Find Holger nudanske

(Maja Lee Langvad:
'Find Holger Danske', s. 51)

Der er tale om en litteratur, hvor det uensartede, bevægeligheden og den fiktive nationalt funderede identitet står i centrum, hvormed den står i modsæt-

ning til den form for homogenisering, som er fremherskende i påkaldelsen af nationale identiteter, der bygger på forestillingen om en essens knyttet til en given geografisk og sproglig enhed.

Mellem to verdener

Lad os afsluttende kort se på et værk, der i høj grad handler om hjemløsheden, men også om problemet med at befinde sig imellem eller i to verdener uden rigtig at høre til nogen af dem. Det er 'Celestine' af Olga Ravn, der har en unavngiven kvindelig hovedperson. Når den kvindelige jegfortæller, der opholder sig på en kostskole, ikke underviser, passer hun sig selv. Hendes store ensomhed forstærkes af, at hun ikke føler noget slægtskab med lærere eller elever. Hun er hverken på alder med de andre lærere eller med eleverne, hun er hverken ung længere eller 'moden' som de andre lærere. Hendes tanker drages derfor mod figuren Celestine, der i 1500-tallet blev muret inde bag tykke mure, da hun var forelsket i en stald-knægt på slottet. Den 16-årige Celestine blev forvist af sin far til evig ensomhed i mørket bag slottets mure. Fortælleren går ikklædt en hvid flæsekjole fra teatersalen rundt på skolens nattemørke gange og forsøger at skræmme eleverne. Celestine lever videre i hende.

Hjemløs

Ligesom Celestine er jegfortælleren placeret i et hjemløst hjem (slottet med kostskolen) eller mellem liv og død: et liv som aldrig rigtig finder fodfæste, fordi hun er helt alene, og en død, som spøgelseset repræsenterer, eller som jegfortælleren manglende fodfæste på kostskolen understreger (spøgelser er som bekendt levende døde, der ikke får lov til at dø helt). Hendes situation er ikke ulig situationen for flygtninge eller migranter. Bogen kan således ses som et billede på vores samtid. Den skriver sig tilmed ind i et evigt skisma, hvis vi skal tro Bibelen, mellem hjemløshed og uhjemløse hjem, eksil og stedlighed. Den understreger også, at litteraturen er på vej ind i en postnational æra, hvad enten visse politikere eller nationalistiske

det eller ej, men hvor vi måske vil se grupper af minoriteter – etniske, religiøse, sproglige osv. – eksistere side om side i fred som i fx nutidens New York, eller i tragisk 'krig', som tilfældet er andre steder i USA. Med en Joyce'sk attitude takler Eva Tind Knudsen den tragiske grimasse i følgende komiske dialog mellem to repræsentanter for to (kommende) minoriteter:

eva: har du været i de blå bjerge i regn?
alice: nej, jeg har ikke været der, hvor er det?
eva: korea.
alice: i kategorien 'min favorit film', forstår jeg ikke 'korea'
eva: det er et land i asien.
alice: korea er et land i asien. det giver sikkert mening
eva: betragter du koreanere som gule?
alice: ja, jeg betragter koreanere som gule
eva: betragter du en dansk statsborger i en koreansk krop som gul?
alice: det tror jeg ikke, det er
eva: 'det'?
alice: dansk statsborger i ...
eva: dansk statsborger i ...?
alice: åh, du er poet.

(Eva Tind Kristensen: 'Do', s. 122)

Poeten viser vejen frem

Litteratur:

Bauman, Zygmunt: 'Identity', Polity Press, 2004.
Joyce, James: 'Ulysses', Martins forlag, 1947.
Ravn, Olga: 'Celestine', Gyldendal, 2015.
Langvad, Maja Lee: 'Find Holger Danske', Gyldendal, 2015.
Tind Kristensen, Eva: 'Do', Gyldendal, 2009.

René Rasmussen er lic.phil. i litteraturvidenskab, lektor i dansk litteratur på Københavns Universitet, lyriker og fagbogsforfatter.

Rejsende uden kuffert

Der kom stærke og gribende historier frem, da flygtninge skrev deres egne historier på Kulturmødet på Mors. Her skrev ni flygtninge, bosiddende i Nordjylland, deres historier på en skriveworkshop arrangeret af Dansk Forfatterforening og Dansk Flygtningehjælp. Af Inge-Helene Fly

Workshoppen fandt sted om aftenen fredag d. 21. august og blev til i et samarbejde mellem Dansk Forfatterforening og Dansk Flygtningehjælp. Der kommer endnu en skriveworkshop for flygtninge, hvis der er interesse for det.

”To be a refugee is to travel without a suitcase,” siger en ung kvinde fra Armenien. Hun er én af ni flygtninge, der deltager i skriveworkshoppen. Det foregår i Monas Hus, som er et privat hjem, hvor flygtningene sidder i en halvcirkel i den hyggelige stue med blomstertapet på væggene.

Deltagerne har fået til opgave at skrive om forandring/rejse. De skal først skrive på deres eget sprog og derefter oversætte til dansk eller engelsk. Under workshoppen kradser blyanterne løs i de udleverede skrivebøger. Deltagerne på Kulturmødet kommer ind undervejs og ser, hvad deltagerne laver.

Omkring klokken 20 er deltagerne klar til at læse deres tekster højt.

David fra Congo læser op på dansk. Han læser om Hjørring; hvordan han ikke kendte Hjørring, da han kom til Danmark, men nu holder meget af byen. Det er svært for ham at udtale ordet Hjørring, men han fortsætter ufortrødent. På spørgsmålet fra én af de andre flygtninge om, hvorfor han er flygtet til Danmark, svarer han, at han er politisk forfulgt grundet deltagelse i politik. Den unge fyr fra Eritrea er flygtet på grund af indkaldelse til militærtjeneste, der varer resten af livet.

Og så er der flygtningene fra Syrien; de er flygtet fra den borgerkrig, der nu har varet omkring fire år.

Fawas fra Syrien er uddannet lærer.

“

Juma har allerede efter kort tid i Danmark forstået, at integration er et vigtigt ord ...

Han fortæller på engelsk, at han i begyndelsen var med til at demonstrere med krav om mere demokrati i Syrien. Han var ung og idealistisk. Selvom han hørte ældre syrere fortælle om, hvad styret før havde gjort imod borgere, der var kritiske, troede han ikke på, at styret ville gribe til de metoder igen. Han tog fejl. Assad og hans styre slog lige så hårdt ned på demonstranter som før i tiden. Styret gjorde kritikerne tavse.

Når et samfund bryder sammen, bortfalder alle regler, forklarer Fawas. Og det var det, der skete i Syrien. Når der ingen er til at håndhæve lovene, har ”psykopaterne” frit spil. Forskellige kriminelle grupperinger overtager kontrollen med lokalområderne, og den almindelige befolkning er tvunget til at navigere imellem dem og de forskellige militser samt regeringshæren og Den Frie Syriske Hær. Fawas gennemgår den række af dominobrikker, der falder i en borgerkrig – med den almindelige syriske befolkning som tabere i spillet.

Da han sætter sig ned, har han tårer i øjnene.

Så er der den unge syriske Juma, der får et særligt glimt i øjnene, når han taler om at læse til ingeniør. Han var ingeniørstuderende i Syrien, men han kunne ikke fuldføre sin drøm om at blive ingeniør der. Derfor flygtede han. Nu vil han udleve sin drøm her i Danmark; fortiden har han lagt bag sig. Han er ivrig efter at tale og skrive dansk. I hans tekst indgår ordet integration, hvilket giver anledning til spredt latter i lokalet, da det ikke passer ind i tekstens sammenhæng. Men Juma har allerede efter kort tid i Danmark forstået, at integration er et vigtigt ord, og han er ivrig efter at bruge det sammen med alle de andre danske ord, han har lært. Selvom han synes, at udtalen er svær på dansk, hindrer det ham ikke i at tale.

I en lille time bliver der fortalt historier fra verdens brændpunkter i Monas gulkalkede hus i Nykøbing Mors. Noget af det, der bliver sagt, er genkendeligt fra medierne, men det er noget andet at høre det fra et menneske, der sidder i samme lokale som én selv. Fx sætningen om, at da Juma satte sig ned i båden ved Middelhavets kyst, tænkte han kun på én ting – nemlig overlevelse. Det er noget andet at møde flygtningene face to face, som det hedder på nudansk, end at se dem på en skærm. At skrive og fortælle sin historie er en mulighed for at nå folk på en anden måde, end det ellers sker. Det er blandt andet det, historier kan; give forståelse og formidle tanker og følelser, som er genkendelige for os alle. ●

FOTO: GORM VALENTIN

Inge-Helene Fly underviste flygtningene på skriveworkshoppen og havde valgt emnet forandring/rejse, som de skrev ud fra. Inge-Helene

Fly er formand for Lyrikerne i Dansk Forfatterforening.

Interview med Anders Bo Rasmussen

Historieskrivning er blevet den gode historie

Interessen for dansk historie og historieskrivning har nået nye højder i populærkulturen. Nu bidrager den unge forfatter Anders Bo Rasmussen til bølgen af historiske bøger, hvor det er den gode fortælling, som spiller en altafgørende rolle.

Af Philip Gyde Poulsen

Tæt ved Halmtorvet og Københavns Hovedbanegård vrirler det med mennesker i Øksnehallen. Der er både tykke og tynde, unge mænd med enorme fuldskæg, ældre kvinder i pelsfrakker og småbørnsfamilier, hvor de mindste kigger nysgerrigt rundt med øjne så store som tekopper. Øksnehallen lægger nemlig lokaler til Historiske Dage, en historiefestival ar-

rangeret af den selvejende institution Historiske Dage, som i 2015 havde flere end 10.000 besøgende gæster. De mange gæster understreger en stigende interesse for dansk historie de seneste år, ikke blot blandt historieinteresserede, men også blandt den brede danske befolkning, hvilket Tom Buk-Swientys bestselgere 'Slagtebænk Dybbøl' og 'Dommedag Als' er gode eksempler på.

I kølvandet på danskernes historiske interesse er der samtidig sket en stor

udvikling i den måde, man formidler det historiske materiale: Tom Buk-Swienty er det mest omtalte eksempel herhjemme, men de seneste mange år har der været en strømning af primært amerikanske forfattere, der ved hjælp af den gode historie og et spændende narrativ har formidlet historisk materiale med stor succes. Her kan bl.a. nævnes James M. McPherson og J. Anthony Lukas. Tendensen ses også i andre medier, hvor den danske filmindustri de seneste år

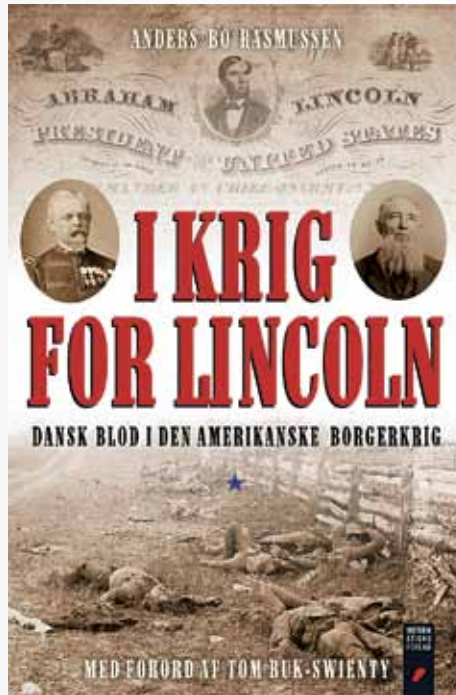
har produceret en række succesfulde film om besættelsestiden – 'Flammen og Citronen', 'Hvidsten Gruppen' og senest '9. April' – som tilsammen solgte mere end 2 millioner biografbilletter.

Danskere i krig i USA

Blandt forfattere er der flere, der lader sig inspirere af de amerikanske tendenser. Journalist og historiker Anders Bo Rasmussen udgav i 2014 en bog om dansk blodsudgydelse og politiske intriger, som uds spillede sig samtidig med – men langt fra – slagmarken ved Dybbøl. Hans bog 'I krig for Lincoln: dansk blod i den amerikanske borgerkrig' er blevet til ved hjælp af dagbøger, aviser, brevudvekslinger og andet historisk kilde materiale og fremmaner et billede af en skelsættende tid i amerikansk historie, set fra et dansk perspektiv.

Mens danskerne herhjemme kæmpede en bitter og indædt kamp mod den tyske overmagt, kæmpede flere end tusind danskere på den anden side af Atlanten i en ideologisk amerikansk borgerkrig for frihed, selvstændighed og retfærdighed. En borgerkrig, der varede fra 1861-65 og bragte det amerikanske slaveri til ophør, men som samtidig skabte en stor splittelse mellem nord og syd.

I tidsrummet 1820-1870 oplevede USA en enorm tilstrømning af immigranter. Det var især irlændere, der flygtede fra hungersnød forårsaget af "kartoffelkrisen", men immigranterne strømmede også til fra en lang række andre lande, heriblandt Danmark. Den danske immigrant, soldat og familiefar Fritz Rasmussen stiller midt i borgerkrigens rædsler spørgsmålet: "Hvornår er et land værd at dø for?" Dette spørgsmål blev et omdrej-

ningspunkt for Anders Bo Rasmussen, da han for over ti år siden tog de første spæde skridt mod sit historiebiografiske værk. Han fortæller:

"Jeg studerer i USA og kommer ned til sydstaten og ender på en slagmark, hvor det viser sig, at der i et Visitors' Center er en database over alle de soldater, der deltog i den amerikanske borgerkrig. Da jeg begynder at kigge efter navne som Rasmussen og Nielsen, så viser det sig faktisk, at der ikke bare er et par enkelte dansk klingende navne, men et stort kartotek over skandinaviske soldater, flest nordmænd, men også danskere. Tilbage på Ohio University har jeg to undervisere, der er meget begejstrede for tanken om at udforske historien om disse skandinaviske soldater. Problemet for dem er, at de ikke kan læse kildematerialet. Og da jeg så småt begynder at kradse i overfladen, så viser det sig, at der ligger en masse brevsamlinger og dagbøger i bl.a. Wisconsin, Nebraska og Minnesota. Derfra kunne man tage det videre til rigsarkivet og andre danske arkiver."

Den levende fortælling

Mens bogen skildrer den blodige amerikanske borgerkrig, fletter Anders Bo Rasmussen danske skæbner ind i den komplicerede konflikt. Ikke blot for at

viser de rygende slagmarker fra et dansk perspektiv, men for at skrive en større fortælling om det at være dansk immigrant i Guds eget land. Og med bogen i hånden er det svært ikke at forestille sig det: Soldaterne så langt øjet rækker, kolonnerne af mænd i alle aldre, bange, fortvivlede, spændte på, om dette er dagen, de skal dø.

Men krigens rædsler er ikke nødvendigvis det eneste, der bygger bro mellem den amerikanske borgerkrig og den dansk-tyske krig i 1864. Inspireret af Tom Buk-Swienty, der også har skrevet forord til bogen, fortæller Rasmussen om at lære at skrive og forbindelsen til 1864:

"Jeg læste journalistik hos Tom Buk-Swienty i 2006, hvilket var utrolig givende. Måden, hvorpå du bygger din historie op, er essentiel, og kildematerialet dikterer ofte, hvordan man kan gribe fortællingen an. Hvilke kilder er det fx, man bruger for at vide, at det regnede netop den skæbnesvangre dag, hvor Fritz Rasmussen, der optræder som en af hovedpersonerne i bogen, stod med sin riffel i hånden, klar til at møde fjenden for første gang. Alle disse detaljer er med til at gøre fortællingen levende, og med lidt held kan man som forfatter bygge videre på historien ved at forestille sig skraldet i rendestenen eller lugten af sved på slagmarken. Den gode historie, fortalt på denne måde, vil selvfølgelig altid komme på bekostning af nuancer og detaljer. Jeg synes selv, at jeg har gjort et hæderligt forsøg, men har selvfølgelig været nødsaget til at forenkle årsagerne til den amerikanske borgerkrig, da jeg forsøger at fortælle min historie gennem anti-slaveri-aktivister. Det kunne have været enormt spændende at få flere

perspektiver fra slaveriets sympatisører med, men grundet danskernes bosættelse nordpå og måske deres generelle menneskesyn, var det svært at finde kilder fra danskere med netop dette perspektiv. På samme tid foregår der jo en masse politiske kampe, og der er mange forskellige interesser i krigen som, hvis jeg skulle nævne dem alle, ville trække fremdriften en smule ud af historien. Som en tidligere underviser fortalte mig: 'Et narrativ er ligesom en haj, der er nødsaget til at være i konstant bevægelse for ikke at falde til bunds.'

Ideologiske brydninger

'En af de ting, som er interessant, er, at der i amerikansk historieskrivning i øjeblikket er en strømning, hvor man ser den amerikanske borgerkrig i en større sammenhæng, i et større transatlantisk perspektiv. Både hvordan den amerikanske borgerkrig påvirkede landene uden for USA's grænser, men også hvordan frihedsstrømningerne, der løber i Europa i årene 1848-50, har kæmpe konsekvenser for, hvordan klasseforskelle bliver opfattet: I Danmark får vi grundloven i 1849 på grund af netop dette, og man begynder at frigive slaverne på de vestindiske øer, netop fordi man har disse tanker om frihed. Disse tanker når selvfølgelig også til USA og forstærker mange af de elementer, som amerikanerne allerede havde proklameret i deres uafhængighedserklæring i 1776,' fortæller Anders Bo Rasmussen og fortsætter: '... mange af de tidlige danske udvandrere har jo været folk fra fattige kår, som har boet i et udkantsdanmark uden social mobilitet. USA's ideologiske grundlag om frihed og mulighed for lighed og bedre økonomiske forhold er principper, som man i danske aviser og fra lederskabets side lægger til grundlag for at gå i krig for den amerikanske regering. Og der er ikke tvivl om, at mange af de skandinaviske immigranter er enige i disse grundlag, men på den anden side har de fleste også mere personlige grunde til at gå i krig. Og det er disse grunde, jeg gør til en del af min historie om danskernes kamp for at bevare unionen.'

Christian Christensen var dansk immigrant i USA og kæmpede for Unionen i den amerikanske borgerkrig. Hans og fire andre danske soldaters liv bliver skildret i det historiebogseriske værk: I krig for Lincoln. Privatfoto: 1865.

Multikulturelle samfund

Anders Bo Rasmussen smiler. Gennem sin beretning fremhæver han, at han påskønner de værdier, folk fra forskellige kulturer bidrager med. De fire danske mænd, der er hovedpersoner i Rasmussens fortælling, understreger på alle måder, at der var både ideologiske og personlige årsager til deres engagement ved fronten i USA's blodigste krig. Disse årsager giver beretningen om danskerne i den amerikanske borgerkrig et menneskeligt islæt. Dermed minder Anders Bo Rasmussen os om, at soldater, uanset hvilken krig, ikke blot er statister i et dramatisk skuespil, men mennesker, der i al deres væsen elsker, hader, griner, græder, lever og dør.

'Der er i hvert fald mange strømninger på græsrodsniveau blandt dansk-amerikanere og norsk-amerikanere, der viser, at man opfattede slaveriet som noget syndigt og forkasteligt. Man havde nok lykkeligt glemt, at vi i Danmark også havde slaver på De Danskvestindiske Øer i 1800-tallet. Men man var bestemt modstander af slaveriet, hvis man var dansk immigrant i Wisconsin på dette her tidspunkt. Primært på baggrund af den geografiske lokation, der havde stor betydning for ens sympatier. Nordstaterne var generelt fortalere for en bevaring af Unionen og fortalere for afskaffelse af slaveriet og for Lincoln som præsident. Det ser man også hos Claus Clausen, som optræder i bogen. Han er præst for måske fire-fem menigheder vestpå, så der er ingen tvivl om, at der er et religiøst aspekt også.'

Jeg ville have elsket at have synspunktet fra en dansker, der kæmpede for sydstaterne, med i bogen, men kilde-materialet var desværre ikke til det. De kilder, man har, viser med stor tydelighed, at de danskere, der kæmpede for sydstaterne, følte sig presset til at kæmpe på den ene eller anden måde. Det virker derfor ikke, som om der på samme måde var et ideologisk grundlag for at gå i krig. Det har der måske været, men det bliver kun ved gisninger og spekulationer.'

Indvandring i dag

'Dét, der næsten er mere interessant, er, hvordan man kan trække paralleller til integrationsdebatten i dag. At folk skal lære at tale dansk så hurtigt som muligt, og de må ikke hente deres ægtefæller til landet. Blandt de ting, man i dag kritiserer indvandrere for, fastholdelse af sprog, etniske enklaver, religiøs fundamentalisme osv., det gjorde danskerne selv i USA for 150 år siden. På trods af den store snak om amerikanisering i 1850'erne, starten af 1900-tallet og stadig i dag, så har de bare været bedre til at have et åbent forhold til folk med forskellige kulturer, end hvad man har haft i Danmark siden 1864. Som Tom Buk-Swienty fint har påpeget, så var Danmark egentlig relativt multietnisk før 1864. Det virker ofte, som om det er lykkeligt glemt.'

Med udgangspunkt i de enorme strømme af flygtninge, der kæmper en indædt kamp op gennem Europa, virker disse tanker nærmeste mere relevante end nogensinde. På mange måder vidner det også om, at vi stadig kæmper med mange af de samme idealer, vi sloges med på begge sider af Atlanten for mere end 150 år siden. ●

'I krig for Lincoln: dansk blod i den amerikanske borgerkrig' af Anders Bo Rasmussen (f. 1978), forfatter, journalist og adjunkt ved Center for Amerikanske Studier på Syddansk Universitet. Udgivet i 2014 af Informations Forlag.

Philip Gyde Poulsen var i foråret 2015 studerende på Trisse Gejls kursus i skrivekunst på SDU og har skrevet artiklen som del af kurset.

Anmeldelser

Alle vil skrive

Forfatteren bringer som regel ikke anmeldelser, men i dette efterår er to nye læremidler for skrivelystne sjæle dukket op, og vi tester, om de duer til noget, hvis man vil lære at skrive (bedre). Vi anmelder her Pablo Llambías bog 'Skrivning for begyndere' samt magasinet 'SKRIVERi'. Af Karin Feit Almborg

Skrivning for begyndere: Kunsten er gemt i detaljerne

Kort og konkret bog om at skrive litteratur uden konstruerede, skjulte budskaber. Trods titlen er bogen ikke kun for begyndere.

Om titlen 'Skrivning for begyndere' lader forfatteren forstå, at ingen af de "fejl", som er påpeget i bogen er at finde hos elever, der kommer ind på Forfatterskolen, hvor bogens forfatter selv har været rektor. Til gengæld har han set mange af "fejlene" hos etablerede forfattere.

Bogen er bygget op som en blanding af øvelser og konkrete beskrivelser af alt det, der gør litteratur

til litteratur. Bogens påstande og refleksioner er båret af selvironi og humor, så man uvægerligt ler med og genkender sig selv.

En af Pablo Llambías' pointer er, at der aldrig må stå noget mellem linjerne. "Det er svært nok at skrive på linjerne," som han siger. Han har en del kritik tilovers for skjulte budskaber, som sender bogens stakkels personer på overarbejde for at tage hensyn både til sig selv, teksten, modtageren og forfatterens eget projekt. "Husk - tekstens personer ved ikke, de er med i en tekst," skriver han. "Kunsten er gemt i detaljerne. Fokusér på de mærkelige ting, mennesker gør og siger. Alt for mange skrivende udøver omvendt arkæologi," hævder Llambías. "Lad være med at sprede potteskårene, for at læseren selv skal samle dem. Det er på den anden side af dine konklusioner, budskaber og overførselsideer, litteraturen begynder." ●

Pablo Llambías: *Skrivning for begyndere*, Gyldendal, 136 sider, 179,95 (vejl.)

SKRIVERi: Få så den bog ud!

"Magasinet for alle der skriver", står der på forsiden af det første nummer af et nyt inspirationsmedie over emnet 'skriveri'. Magasinet er da også kendetegnet ved at sprede sig meget bredt.

Det er formodentlig ikke en tilfældighed, at første artikel omhandler en selvudgiver. Denne artikel efterfølges af gode råd om fagbogsskrivning, forsider, indsigt i lektøruddataelser, e-bøger, finansiering m.v. og såmænd også lidt om skrivningens historie. Midt i det hele troner forfatter Kim Leine, som fortæller, hvordan han selv kom i gang og i øvrigt var i stand til at bevare motivationen. Alt i alt henvender magasinet sig primært til skrivelystne, som har manglet skubbet og inspirationen for at komme i gang. Chefredaktør Jakob Holm skriver da

også i indledningen, at man med dette nye magasin "ønsker at inspirere flere til at begynde at skrive, og at de, der allerede skriver, bliver bedre til at få deres tekster ud". Der er meget opstart og overblik i dette første nummer. Man kunne forestille sig, at magasinet fremover vil vinde ved at have en kort, fast del omkring vilkårene for selve det at udgive og derudover øge fokus på selve skrivningens kunst. Ellers forbliver det måske igen-igen ved drømmen for de fleste. Men godt set, at der har manglet et medie for alle de mange skrivelystne ude bag skrivebordene, nu hvor det rent teknisk er blevet nemmere at få udgivet. Næste nummer handler blandt andet om genrer og biografier. Bladet kan købes både i løssalg og i abonnement. Planlagt til at udkomme fire gange om året. ●

Magasinet SKRIVERi, Turbine & Saxo.com, 71 sider, kr. 129,95 per nummer (vejl.)

Karin Feit Almborg er uddannet på Forfatterskole for Børnelitteratur og debuterede i 2003 med ungdomsromanen "Ud af stedet". Karin har siden da udgivet en lang række bøger for børn og unge og har modtaget legater fra Statens Kunstfond.

skarpe til Andreas Markert fra HUF

Af Anna Bridgwater

Selvbetalere på BogForum: Hvis man ikke bliver inviteret med på BogForum, så må man invitere sig selv. Det tænkte HUF, foreningen af håbefulde unge forfattere. En stand koster 14.162,51 kr. for en ikke momsregistreret forening som HUF, men prisen skulle ikke holde de unge forfattere fra at være med til det store årlige træfpunkt for bogelskere. De kastede sig over crowdfunding for at rejse penge til projektet: De producerede videoer, lavede en website og indhentede støtteerklæringer fra medlemmer. Alt i alt tog det et par måneder at skrabe pengene sammen, men nu er standen en realitet, og HUF er repræsenteret på årets BogForum.

Hvorfor var det vigtigt at have en stand på BogForum?

Det at have en stand på BogForum har været en stor drøm i foreningen, lige siden den for 10 år siden blev grundlagt af en gruppe teenagere. De drømte stort, og BogForum er branchens helt store udstillingsvindue. Jeg tror måske, det har været forbundet med en forestilling om, at hvis man er repræsenteret på BogForum, så er man en seriøs del af bogbranchen. Samtidig har vi altid været optaget af at komme ud til messer og events for at udbrede kendskabet til foreningen. På den måde har vi fået mange gode kontakter og nye medlemmer samt solgt nogle af vores novellesamlinger og skriveøvelseshæfter. BogForum har altid været for dyrt, men nu, hvor det er foreningens 10-års jubilæum i år, skulle det være.

Hvordan opstod idéen til crowdfunding af en stand?

Idéen om at forsøge at komme på BogForum er opstået løbende, og jeg kan ikke huske præcis, hvordan idéen om at crowdfunde pengene kom ind i billedet. Vi er mange i foreningen, der følger med i de nye muligheder, som den digitale udvikling giver forfattere. Flere har også forsøgt sig med crowdfunding af forskellige projekter før. Det var derfor klart for os, at hvis det skulle lykkes at få råd, så måtte det ske på den måde. Vi var dog meget spændt på, om det kunne lade sig gøre. Det kunne det heldigvis.

Hvad får de mennesker, der støtter jer, ud af deres støtte?

En vigtig del af det at crowdfunde er incitamenterne. Tanken bag er, at det skal være noget for noget. Vi havde derfor fået de udgivne forfattere og professionelle redaktører i foreningen til at donere bøger og tid til forskellige belønninger. Hvis man donerede 100 kr. eller mere, kunne man fx få et eksemplar af jubilæumsnummeret af vores foreningsblad 'Skrivelyst'. Hvis man donerede 300 kr., kunne man få et signeret eksemplar af en af vores udgivne forfatters bøger. 400 kr. eller mere gav adgang til en cameo-optræden i en forfatters næste bog – altså typisk, at man får en person i bogen opkaldt efter sig. Man kunne også få coaching eller manuskriptvurdering og meget mere.

Når vi ser på listen over, hvem der har støttet, og hvilke incitament de har valgt, er det dog ret tydeligt, at det er de færreste, for hvem incitamenterne ser ud til at have været det afgørende. De fleste har formentlig først og fremmest ville støtte, at vi kunne komme på BogForum. Relationen er nemlig det allervigtigste, når det kommer til crowdfunding. Det beskriver den amerikanske musiker Amanda Palmer rigtig godt i sin bog 'The Art of Asking'. Det lykkedes hende at crowdfunde en million dollar til et nyt album, fordi hun altid har haft et usædvanlig tæt forhold til sine fans. Det gælder om at trække på eller skabe en relation

FOTO: TRINE PISER

Andreas Markert er født i 1990. Formand for Håbefulde Unge Forfattere 2012-14 og fortsat medlem af bestyrelsen. Bachelor i filosofi med tilvalg i geografi og international politik fra Københavns Universitet (2015). Er i gang med masteruddannelsen i Advanced Migration Studies ligeledes ved Københavns Universitet.

mellem donorerne og projektet. Det er således primært medlemmer, pårørende og samarbejdspartnere, vi har fået pengene fra.

Hvordan henvendte I jer til potentielle donorer?

På Boomerang.dk, som vi brugte som crowdfundingplatform, henvendte vi os til potentielle donorer med en kort video og en tekst om, hvad HUF er, og hvorfor vi gerne vil på BogForum. Derudover foregik kampagnen primært på Facebook, fordi det først og fremmest er der, vi ellers er til stede og har opbygget en platform at nå ud til folk fra. Det gælder om at få budskabet så bredt ud som overhovedet muligt og at blive ved med at poste. For hvert nyt opslag, vi lagde ud, eller hver gang opslagene blev delt, fik vi i bedste fald måske en eller to nye donationer. I alt skulle der i sidste ende 59 donationer til, før vi var i mål, så det er jo ret mange opslag. Vi finpudsede til dels vores budskab ud fra moderne politisk kampagneteori om "storytelling", der udspringer af Obamas succesrige valgkampagner.

Mest af alt tror jeg dog, det handler om at gøre det så nemt som muligt for folk. Kampagnen var gået næsten helt i stå på et tidspunkt, men så tog en fra gruppen fat. Hun blev ved med at dele kampagnen, og hun indførte, at man kunne sende hende penge med MobilePay, som hun så sendte videre til crowdfundingen. Mange sendte måske 30 kr., og det rykker i sig selv ikke meget, men det skaber momentum. Det skaber en relation til projektet. Der ser ikke ud til at være nogen sammenhæng mellem, hvor stærk en relation vores donorer har til foreningen, og hvor meget de har støttet med. 1000 kr. var det højeste beløb, vi modtog, og det gjorde vi både fra den nuværende formands mor og fra Josefine Ottesen.

Hvad håber I, I får ud af standen?

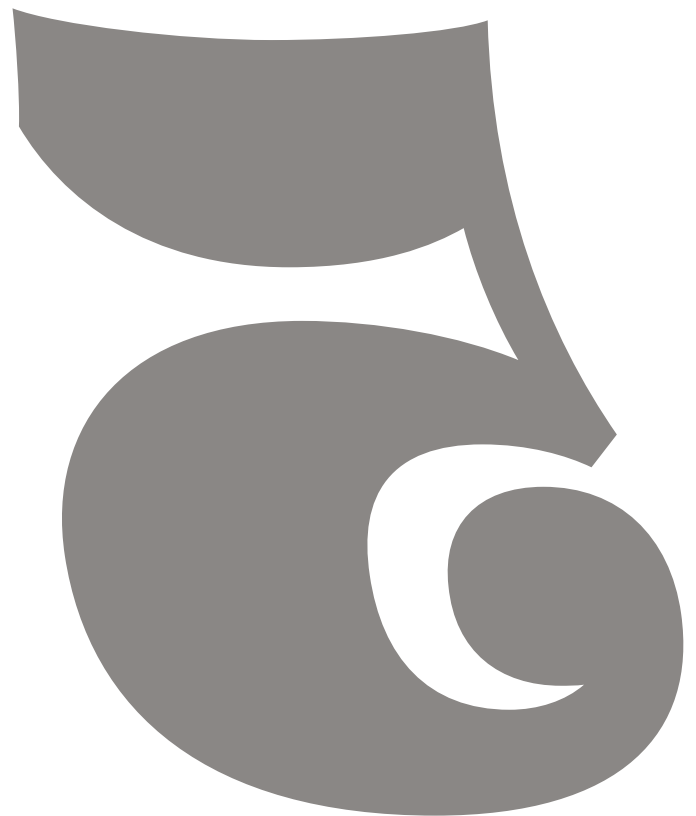
Vi håber at udbrede kendskabet til foreningen. Som jeg startede med at sige, vil vi gerne tages seriøst i bøgernes verden. Der er nok ikke mange andre end os selv, der for alvor har lagt mærke til det endnu, men der er ved at være HUF'ere alle vegne i branchen, og det vil formentlig kun blive mere udtalt i de kommende år.

Vi håber selvfølgelig også at få nogle nye medlemmer og sælge nogle novellesamlinger og skriveøvelshæfter. Den slags vi tjener penge på. Men ud fra de erfaringer, vi har gjort os på mindre messer, er det ikke, fordi vi regner med, at det vil være en guldgrube for os på den måde.

Først og fremmest skal vi have en fest. Det har i årevis været sådan, at man som HUF'er ikke kunne tage på BogForum uden at bruge det meste af tiden på at møde og sludre med andre HUF'ere. Nu har vi en stand at samles på. Et sted at fejre vores 10-års jubilæum. ●

Se mere på:

www.boomerang.dk/projects/haabefulde-unge-forfattere-paa-bogforum

.....

FORLAG SØGER FORFATTERE

HAR DU SKREVET EN ROMAN, FAGBOG ELLER EN BIOGRAFI, DER IKKE LÆNGERE ER I PRINT?

SÅ KOM TIL
LINDHARDT OG RINGHOF

VI GENUDGIVER
DIN BOG SOM
E-BOG, LYDBOG
OG TRYKT BOG.

OP TIL
50%
ROYALTY

KONTAKT OS PÅ
TLF: 36156972 ELLER E-MAIL
INFO@LINDHARDTOGRINGHOF.DK

Politik eller pøbelvælde

Sally Altschuler efterlyser kunstneres stemmer og aktive deltagelse i den politiske debat, også når emnet ikke er kunst.

I en klumme på Dansk Forfatterforenings hjemmeside og i en leder her i bladet skriver formanden, Jakob Vedelsby, at forfattere, oversættere og illustratører kan og skal være stolte af deres arbejde, fordi det er med til at drive samfundet fremad. Det har han så evigt ret i. Det er også på Dansk Forfatterforenings initiativ, at der er blevet udskrevet en roman-konkurrence om flygtninge, ligesom foreningen under Kulturmødet på Mors stod for forfatterværksteder, hvor flygtninge kunne udvikle en stemme. Så vidt, så rigtig godt.

Imidlertid mener jeg, at udviklingen i samfundet bevæger sig i en faretruende retning. Vi har en integrationsminister, der ser det som sin primære opgave at begrænse og besværliggøre integration og lægge flygtninge for had, en udenrigsminister, der frejdigt erklærer, at det er hans vigtigste opgave at beskære støtten til verdens fattige, og en formand for Folketinget, om hvem Højesteret har sagt, at man gerne må kalde hendes synspunkter racistiske. Desuden et medlem af folketinget, DF's Martin Henriksen, som for nylig ordret

udtalte følgende i Radioavisen: "Det er meget naturligt, at der er mennesker, der føler, at når folk kommer rendende med små børn og ældre men-

“

Når demokratiet korrumpes af demagogi og populisme, så er det pøbelvælde.

nesker, så vil man instinktivt have den indstilling, at så vil man gerne hjælpe." Sådan kan man blive ved.

Dansk Forfatterforening og andre kunstnerorganisationer er ikke politiske organisationer, men interesseorganisationer. Derfor er det ikke deres opgave at tage stilling til politiske spørgsmål, medmindre de klart har betydning for medlemmernes vilkår. Hvis regeringen foreslår at beskære biblioteksafgiften eller at forringe vores ophavs-

ret, så er det klart, at Dansk Forfatterforening skal være vaks ved havelågen og gå, så det høres.

Men når politikerne og deres medløbere holder op med at bedrive politik for i stedet at lovgive og regere på en bølge af demagogi og populisme, så er det pøbelvælde, og så må kunstnerorganisationer, ikke mindst Dansk Forfatterforening, sprogets, fortællingens og mangfoldighedens udøvere, træde i karakter.

Når demokratiet korrumpes af demagogi og populisme, så er det pøbelvælde. Det er desværre et godt og relevant ord i denne sammenhæng. Hvis det fx kun var et spørgsmål om, hvor mange flygtninge vi har ressourcer til at tage imod, hvor meget vi vil ofre på dem, så var det stadig politik. Men det er ikke det, der foregår. Den debat, der burde være politisk, er blevet til et spørgsmål om at udskille dem fra os, de rigtige fra de forkerte. Når magten er i hænde på folk, som ikke generer sig for at fodre det laveste, det mest betændte, det mest umenneskelige, som vi alle slæber rundt på dybt inde i os, så er det pøbelvælde, et demokratisk valgt pøbelvælde, og det er set før i verdenshistorien.

Og når pøbelvældet truer, må kunstnerne i almindelighed og deres organisationer i særdeleshed kende deres besøgstid. Som tingene udvikler sig, mener jeg, at det nu er en opgave, måske endda

en pligt, for Dansk Forfatterforening at skille skæg og snot og kalde tingene ved deres rette navn, for det handler om sprog. Det er nemlig det første og vigtigste skridt på vejen til en forandring: at kalde tingene for det, de er. At kalde pøbel for pøbel og anstændighed for anstændighed. Vi rummer alle kimen til fremmedhadet, racismen og umenneskeliggørelsen af medmennesker. Anstændige mennesker forsøger at inddæmme og bearbejde det, det er nemlig det, som betyder, at vi kan vedblive med at være mennesker, også når det er svært, når det er kompliceret, og når det koster noget. ●

FOTO: MORTEN HOLLUM

Sally Altschuler er (især) børne- og ungdomsforfatter. Han er medlem af BU-styrelsen i

Dansk Forfatterforening og et par udvalg i Dansk Kunstnerråd. Ellers beskriver han sig selv som vrissen, halvgammel forfatter, som i den grad foragter regimet og dets medløbere.

Skriv en roman, der flytter bjerge!

Dansk Flygtningehjælp, Dansk Forfatterforening og forlaget Tiderne Skifter udskriver romankonkurrence med flygtninge som tema. Vinderromanen premieres med 100.000 kr. og en forlagskontrakt.

Den vestlige verden befinder sig i den alvorligste flygtningekrise siden 2.verdenskrig. Hvad betyder det for mennesker, for samfund og for verden som helhed?

Du inviteres til at skrive en roman, som med afsæt i konkrete menneskeskæbner tematiserer den humanitære situation i verdens brændpunkter – eller i de lande, flygtningene søger til. Det er et krav til romanens handling, at den tager udgangspunkt i temaet flygtninge.

”Der bliver talt utroligt meget om flygtninge og deres situation. Her kan litteraturen på en helt unik måde skildre den tid, vi befinder os i, og give læserne en ny og dybere forståelse for, hvad der ligger bag alle mediehistorierne,” siger generalsekretær i Dansk Flygtningehjælp, Andreas Kamm.

Formand for Dansk Forfatterforening, Jakob Vedelsby, siger:

”Jeg er overbevist om, at der allerede nu er skrevet mange anslag til romaner om flygtninge, og jeg håber, at vi med denne konkurrence kan hjælpe skriverne på vej.”

”Flygtningespørgsmålet er endnu ikke blevet behandlet så udførligt i litteraturen herhjemme. Det glæder jeg mig til, at vi kan ændre på,” siger forlagsdirektør på Tiderne Skifter, Claus Clausen.

Vindernavnet bliver offentliggjort i slutningen af oktober 2016 i forbindelse med Dansk Flygtningehjælps 60-års jubilæum, og romanen udgives på forlaget Tiderne Skifter.

Juryen består af forfatterne Ida Jessen, Peder Frederik Jensen, Dy Plambeck, Jo Hermann, Lotte Thrane, litteraturkritiker Mai Misfeldt og forlagsdirektør Claus Clausen.

Deadline for manuskripter er 1. juli 2016.

Læs mere på www.flygtning.dk/roman

Vilkår for romankonkurrencen:

1. Både etablerede forfattere og debutanter kan deltage.
2. Forfatteren skal være fyldt 18 år på det tidspunkt, hvor manuskriptet indleveres.
3. Romanen skal være skrevet på dansk.
4. Forfatteren skal have den fulde ophavsret til romanen.
5. Romanen skal være på minimum 200 og maksimum 350 sider à 2.000 anslag inkl. mellemrum. Håndskrevne manuskripter tages ikke i betragtning.
6. En synopsis på én side skal vedlægges manuskriptet.
7. Romanen skal indleveres under mærke – dvs. at forfatterens navn ikke må optræde i manuskriptet. Forfatterens navn, adresse og evt. e-mail skal derimod vedlægges i lukket kuvert, der indleveres sammen med manus. Romanen behøver ikke afleveres printet, men en elektronisk udgave skal medsendes f.eks. på cd-rom eller usb-stik. Forfatterens navn, adresse og kontaktinfo skal vedlægges i et separat dokument i den elektroniske udgave.
8. Romanen skal være os i hænde senest den 1. juli 2016 kl. 24.00. Vinderen kåres den 30. oktober 2016.
9. Romanen må ikke tilbydes andre forlag i bedømmelsesperioden.
10. Romanen skal sendes til forlaget Tiderne Skifter: Læderstræde 5, 1201 København K, tydeligt mærket ”Romankonkurrence”.
11. Vinderen får direkte besked.
12. Juryen forbeholder sig ret til ikke at udpege en vinder.
13. Forlaget Tiderne Skifter påtager sig kun redaktionel tilbagemelding i forhold til vinderromanen.
14. Indsendt materiale til konkurrencen returneres ikke.

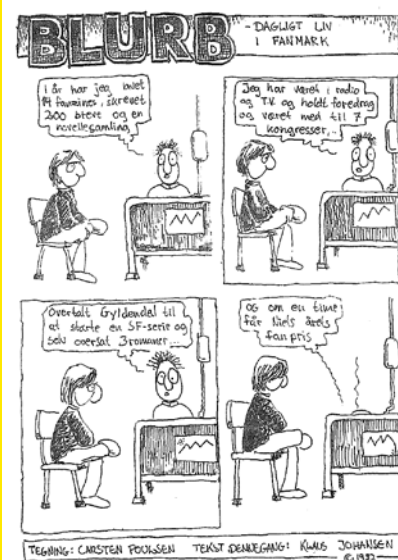
En oversætter tager til orde mod en anmelder – og udlover rødvin

Oversætter Flemming Chr. Nielsen afviser kritik fra anmelder Nanna Goul.

I Weekendavisen anmeldte Nanna Goul mine oversættelser af Herman Melville, som hun beskrev med ordene klodsede, unaturlige, tunge, omstændelige og svært forståelige. Hendes anmeldelser var baseret på i alt otte indvendinger, som jeg i et indlæg i net-tidskriftet Babelfisken gennemgår én for én og kalder for frit opfundne. Jeg udlover hermed rødvin til den læser, som kan påvise deres substans.

Læs mit indlæg i Babelfisken på babbelfisken.wordpress.com Og kontakt mig, hvis du finder fejl, på: fcn@mardi.dk Flemming Chr. Nielsen

I forlængelse af Rasmus Wichmanns kommentar i Forfatteren 05-15 om, at amatørisme risikerer at fastholde visse undergrundsgrupper i undergrunden, har vi modtaget denne tegneserie-stribe. Den hedder 'Blurb' og er tegnet af Carsten Poulsen til Klaus Johannsens (alias Listemagerens) fanzine 'Hvad Skovsøen Gemte'.

KURSER læs mere på danskforfatterforening.dk

Billedbogen i undervisningen

Primært for BU/ILL

Undervisere: Lisa Gardum Andersen og Maria Louise Bjørn Bjerrum

12. november kl. 18-21

Strandgade 6

Kursus 15015

Nu, hvor boghandlernes salgstal dykker, er skoler en vigtig spiller, når bøger skal sælges. Derfor kan det være en stor hjælp for os at vide noget om følgende:

- Hvordan bliver der undervist i billedbøger?
- Hvilke bøger bliver der brugt?
- Hvordan kan man lave bøger målrettet til undervisning (på alle klassetrin)?

Ovenstående vil dette aftenkursus med Lisa Gardum Andersen og Maria Louise Bjørn Bjerrum gøre os klogere på. De er begge mestre i børnelitteratur fra Aarhus Universitet.

Hør om ledige pladser hos kursussekretæren:

kursus@danskforfatterforening.dk

Oversætteren i gear – fagterminologi

Primært for DOF

Underviser: Frank Grevil

30. november kl. 18-21.

Strandgade 6

Kursus 15007

I serien fagterminologi er vi nået til køretøjer, motorredskaber og vejtransport. Emnet er så omfattende, at det kun er muligt at ride de store linjer op, men det er underviserens hensigt i seminarform at komme ind på motorer, gearkasser, aksestryk, opbygning, oktan-/cetantal, momentkurver, udstødningsrensning og komfortudstyr, primært med referencer til tysk og engelsk, men efter behov kan andre sprog og generelle oversættelsestekniske problemstillinger også inddrages. Underviser Frank Grevil er civilingeniør og har arbejdet som freelance-oversætter i mere end 11 år, bl.a. med brugervejledninger og salgsbrochurer til personbiler, lastbiler og landbrugsmaskiner.

Tilmelding senest 21. oktober 2015 til kursussekretæren:

kursus@danskforfatterforening.dk

Sprogfornyelse og fremmede stemmer – en workshop

Primært for L

Undervisere: Niels Frank og Rene Jean Jensen

21. november kl. 10-16.

Strandgade 6

Kursus 15009

Vi skal på kurset undersøge, hvordan litterær fornyelse finder sted, og hvordan man som forfatter kan gøre sine tekster mere interessante rent sprogligt. Kan man bevidst eller instrumentelt sende sproget i nye retninger, fx ved at udfordre sig selv med benspænd og formmæssige begrænsninger? Kurset vil være en blanding af tekstlæsning og skriveworkshop.

Hør om ledige pladser hos kursussekretæren:

kursus@danskforfatterforening.dk

Workshop med Øyvind Torseter

Primært for ILL

Underviser: Øyvind Torseter

6. december kl. 10-16.30

Strandgade 6

Kursus 15014

En workshop for illustratører med den norske illustratør Øyvind Torseter. Torseter har 25 års erfaring som illustratør. Herhjemme måske mest kendt for sine illustrationer til 'He he Hasse' og 'Brune' (som fik Nordisk Råds børne- og ungdomslitteraturpris i 2014).

Tilmelding senest 21. oktober til kursussekretæren:

kursus@danskforfatterforening.dk

Ophavsretslige problemer – i forfatterens værksted

To dage på Hald Hovedgaard ved Viborg

19-20. november

Hald Hovedgaard, Ravnsbjergvej 76, 8800 Viborg

F-styrelsen arrangerer to dage på Hald Hovedgaard med fokus på den enkelte forfatters behov for at kunne agere i junglen af ophavsretslige bestemmelser i forhold til produktion af både analoge og digitale værker.

Der veksles mellem oplæg, dialog, deltagererfaringer og workshops gennem de to dage.

F-gruppen ansøger om økonomiske midler fra Copydans uanbringelige midler, og hvis det bevilges, så kan kurset søges af samtlige forfattergrupper.

Sæt allerede nu kryds i kalenderen, selvom anmodning om optagelse først kan ske senere, når vi har et endeligt program.

ILLUSTRATION HELE VIERKE JENSEN

KALENDER

Hvor intet andet er anført, er adressen Strandgade 6, 1401 København K.

Evt. aflysning eller ændring af et arrangement vil blive offentliggjort på foreningens hjemmeside. Sekretariatet holder lukket i uge 42.

L-seminar om tidsskrifter

Lørdag d. 24. oktober kl. 10-16

Oplæg ved tidsskrifterne Hagla, Atlas og Addenda om ny lyrik og efterfølgende debat. Derefter er der workshop med egenskrivning af digte og kortprosa. Der serveres kaffe og kage.

Tilmelding til Inge-Helene Fly på mail ingehelene@live.dk senest d. 21. oktober.

Associerede medlemmer og medlemmer fra andre grupper er velkomne.

Forfatterforeningen fester i Aarhus

Godsbanen, Aarhus

Fredag d. 30. oktober kl. 18

Kom og vær med til at skyde en ny tradition i gang, når Dansk Forfatterforening afholder årsfest i Aarhus.

Efter velkomst og skål skal vi sammen nyde en dejlig middag. Taler, sang, musik, underholdning og andre festlige indslag i løbet af aftenen vil få smilet frem og der ved gøre aftenen uforglemmelig.

Pris: 100,00 kr. for mad og vin.

Tilmelding til Allan Kolstrup senest den 1. oktober på: akolstrup@stofanet.dk

Haikugruppen inviterer

Søndag d. 1. november kl. 13-17

Yong Sun Gullach fortæller om, hvordan hun skriver haiku, og læser op af sine egne digte.

Bagefter refererer Mona Larsen fra haikufestivalen i Gent, Peace in Ghent in Peace, som fandt sted i september.

Fyraftensmøde i Aarhus

Mandag d. 2. november kl. 16

Café Hos Sofies forældre, Frederiksgade 74, Aarhus.

Flere forfattere vil fortælle om deres forfatterskaber. Evaluering af "Vild med ORD" og årsfesten. Planlægning af kommende møder. Tilmelding til Allan Kolstrup - akolstrup@stofanet.dk - senest d. 30. oktober.

Faglitterært tirsdagsmøde

Tirsdag d. 3. november kl. 19-21.30

Aftenen bliver helliget universet og de nyeste teorier om det med professor Steen Hannestad fra Aarhus Universitet, og vi får desuden en københavner som med- og modspiller. Om universets opståen, om

Einsteins relativitetsteori, om at universet udvider sig hurtigere og hurtigere, om Higgs-partiklen, om Aarhus Universitets bogserie 'Tænkepauser' og meget, meget andet.

Alle er velkomne.

BogForum

Fredag-søndag d. 6.-8. november

Få en billet til BogForum gennem Dansk Forfatterforening. Dansk Forfatterforening råder over et begrænset antal billetter for medlemmer, der gerne vil til Bogforum d. 6.-8. november 2015. Billetterne tildeles efter først-til-mølle-princippet, og der er en billet pr. medlem. Frist for tilmelding er søndag d.18. oktober 2015 kl.12 til Mie Angelo på assistance@danskforfatterforening.dk

Der er pt. venteliste til uafhængede billetter.

BogForumsmiddag

Lørdag d. 7. november kl. 18.00

Foreningen holder middag for alle medlemmer. Prisen er 100 kr. for mad og fri bar. Pengene betales i døren. Tilmelding til assistance@danskforfatterforening.dk senest d. 3. november kl. 9.

Bliv din egen pressechef

Tirsdag d. 17. november kl. 17-19.30

Workshop med Maria Rørbæk Wanscher. Vil du gerne have mere omtale af dig selv og dine bøger? I aviser, radio og måske også på tv? Så er det altafgørende, at du selv yder en aktiv og opsøgende indsats. På denne workshop støber du fundamentet til at blive din egen pressechef. Du lærer nogle af de mest grundlæggende principper for at skaffe presseomtale. Og du kommer hjem med udkastet til en konkret pressemeddelelse.

Underviseren arbejder selv som journalist og er derudover forfatter til en række skønlitterære børnebøger samt journalistiske bøger for voksne.

Workshoppen er for alle medlemmer.

Tilmelding hos egholm@postmesteren.dk

Fejring af årets skønlitterære debutanter

Fredag d. 20. november kl. 16

Kulturminister Bertel Haarder holder årets festtale, hvorefter debutanterne læser op, og vi slutter af med en middag. For med-

lemmer af S-gruppen.

Det koster 100 kr. at deltage, og der betales på dagen. Tilmeld dig ved at sende en mail senest fredag d. 13. november til annesophie@mail.dk

BU-fyraftensmøde

Mandag d. 23. november kl. 19-21

Børnelitteratur-priser - for litteraturens eller for børnenes skyld?

Hvordan er diskussionerne bag kulissen, når der bliver uddelt priser til børnelitteraturen?

Sætter priserne de spor, vi ønsker, eller bliver de bare børnebogsverdenens fejring af sig selv?

Hvad betyder det for en forfatter eller illustrator at få en pris? Hvad betyder det for forlaget?

Hvem er det, vi vil nå med priserne: børnene? forældrene? formidlerledet? den børnelitterære offentlighed? Lykkes det? Paneldebat med deltagelse af:

Lea Reitel Høyer (Kulturministeriets børnebogsprisudvalg)

Lars Vegas Nielsen (Kulturministeriets illustratørprisudvalg)

Jens Raahauge (Nordisk Råds børne- og ungdomslitteraturpris)

Sanne Munk Jensen (modtager af Kulturministeriets børnebogspris 2013)

En forlægger.

Krimiforfattere under kniven

Tirsdag d. 24. november kl. 17-19

Københavns Hovedbibliotek

Mød Julie Hastrup og Lotte Petri i samtale med en erfaren retsmedicin. Hvordan bliver virkelighedens mord til en god krimi? Hvor henter krimiforfattere inspiration fra, og hvordan lyder det færdige resultat? Og holder beskrivelserne i virkeligheden? Retsmedicin og professor Hans Petter Hougen dissekter mord i Julie Hastrup og Lotte Petris seneste krimier - er de retsmedicinske scener realistiske, og kan det virkelig passe, at nogle mord er så bestialske som i romanerne? Overvær mødet mellem dødens detektiv og krimiforfatterne. Hør om retsmedicinens arbejde og forfatterens research, og hvordan det bliver til en spændende roman!

Gratis entre.

Arrangør: Københavns Hovedbibliotek, Det

Danske Kriminalakademi og Dansk Forfatterforening.

Den faglitterære pris 2015

Torsdag d. 26. november kl. 16-22

Du indbydes som medlem af den faglitterære gruppe til prisfest. Prisen uddeles en gang om året, beløbet kommer fra Kulturstyrelsen, og det er styrelsen i Dansk Forfatterforenings gruppe af faglitterære forfattere, som indstiller prismodtagerne. Tilmelding til middagen til Frank Egholm: egholm@postmesteren.dk.

DOF-stambordsmøder

Torsdag d. 5. november kl. 20

Torsdag d. 3. december kl. 20

TrykBar, Møntergade 24, 1116 København K

Kom og skriv - onsdage kl. 18.30-21.30

21. oktober, 28. oktober, 4. november, 11. november,

18. november, 2. december, Strandgade 6

Tag din computer og dit manuskript med i Strandgade onsdag aften i efterårssemestret. Malene Kirkegaard og Lea Carlsen Ejning indleder aftenen med et kort inspirationsoplæg, derefter er der skrivetid, og aftenen rundes af med kaffe og kage. Gratis for medlemmer.

Tilmelding hver gang er nødvendig senest mandag morgen på plot@malenekirkegaard.dk

Seniorgruppens møder

Torsdag d. 5. november.

Onsdag d. 9. december.

Begge dage kl. 15-17

MINDEORD

Niels Brunse mindes Ole Husted Jensen, 1940-2015

En af de betydeligste oversættere af især russisk litteratur til dansk, Ole Husted Jensen, er død, kort før han ville være fyldt 75 år. Ole Husted formidlede ikke bare en lang række fremragende værker til danske læsere, han kæmpede også bravt for at forbedre oversætternes vilkår og anseelse i Danmark. Fra 1990 til 1994 var han formand for det, der hed O-gruppen i Dansk Forfatterforening, men som i hans formandstid tog Dansk Oversætterforbunds gamle navn tilbage og stadig hedder sådan inden for foreningens rammer.

Vi, der husker hans indsats dengang, husker ham som en ildsjæl, hvis engagement drev mange ting fremad, ikke kun fra formandsposten, men også i utallige diskussioner indadtil og udadtil i de omkringliggende år. Ole havde stærke meninger om mange ting, men søgte aldrig det offentlige rampelys. I virkeligheden ville han måske helst have levet et selvforsynende liv på landet med husdyr og grøntsager og glimrende hjemmelavet frugt-snaps, og til det sidste dyrkede han sin

have på Møn – men tiden kaldte på en aktiv indsats for kollegernes ve og vel, og han undslod sig ikke.

Han oversatte en hel del bøger fra engelsk, men hans anden frugt- og blomsterhave, hans hoved- og kerneværk, var de russiske bøger. En imponerende række forfatternavne, Dostojevskij, Jevtusjenko, Solzjenitsyn, den russiskskrivende kirgisiske forfatter Tjingiz Ajtmatov, Julija Voznesenskaja, Jevgenija Ginzburg og flere endnu, passerede gennem Oles kyndige hænder og blev til danske læseoplevelser, der holder og vil holde længe endnu. Og da han ikke kunne finde en dansk forlægger, der var villig til at vove pelsen for banebrydende, kulturkritisk sovjetisk science-fiction, stiftede han sit eget køkkenbordsforlag og udgav brødrene Strugatskij. For sine litterære præstationer modtog han Dansk Oversætterforbunds Ærespris i 1996 og Statens Kunstfonds livsvarige ydelse året efter.

Forfatterforeningen har grund til at mindes ham som en god kollega og en generøs aktivist. ●

LEGATER

LEGATER FRA STATENS KUNSTFOND

Se mere på kunst.dk

LØBENDE ANSØGNINGSFRIST

Litteratur- og person- udvekslingspuljen

Støtte til forfatteres rejse- og hoteludgifter.

Prøveoversættelser

Tilskud til oversættelse af dansk litteratur i uddrag. Kan søges af oversættere, forlag, agenter, udenlandske teatre og tidsskrifter.

Det internationale researchprogram (Litteratur)

Udenlandske festivalledere, forlæggere m.fl. kan søge om støtte til rejser og ophold i Danmark.

ANSØGNINGSFRIST 1. NOVEMBER

Forfattercentrum

Til enkeltstående arrangementer med forfattere eller oversættere. Støtten gives til forfatterens eller oversætterens honorar.

NYE MEDLEMMER

Find kontaktoplysninger på danskforfatterforening.dk

Christina Copty
Associeret medlem

Vibe Kramhøft
Associeret medlem
2200 København N

Merete Jensen
Associeret medlem
4400 Kalundborg

Marianne Vibeke Sindberg
Associeret medlem
3550 Slangerup

Tine Schou Holbøll
Associeret medlem
1815 Frederiksberg C

Pernille Marcucci Frederiksen
Associeret medlem
8420 Knebel

Ina Ravnkilde Pedersen
Associeret medlem
9640 Farsø

Astrid Brøndum Zidore Madsen
Associeret medlem
2300 København S

Annetette Goldberg DOF
3250 Gilleleje
Senest oversatte titel: 'Sapiens – En kort historie om menneskeheden' af Yuval Noah Harari, Lindhardt & Ringhof, 2015

Michael Lose S
2500 Valby
Senest udgivne titel: 'Mændenes by', Underskoven/MicArt, 2012

Connie Bork F
4000 Roskilde
Senest udgivne titel: 'Kvindes skilsmisser. Kamp og lidenskab' Politisk Revy, 2011

Annette Høst
2300 København S
Senest udgivne titel: 'Jorden synger – Naturens kraft og nordiske rødder' Møntergården, 2005

Katrine Skovgaard BU
2100 København Ø
Senest udgivne titel: 'Sådan laver du dine egne skattejagter' Turbine, 2015

Anette Ellegaard BU
Senest udgivne titel: 'Tea i Elverland 1-3' Dansk lærerforeningens Forlag, 2014

Jakob Poulsen DOF
3060 Espergærde
Senest udgivne titel: 'Levende begravet' af Sadeq Hedayat, Forlaget Vandkunsten, 2015

Lisbet Jensen BU
3450 Allerød
Senest udgivne titel: 'Jens – en soldat i krig', DigTea A/S, 2014

Claus Jacobsen F
8541 Skødstrup

Bente Vig S
1576 København V
Senest udgivne titel (under pseudonymet Julie Raben-Korch): 'Jomfrudans', Vigs Forlag, 2014

Birgitte Brøgger Dyrberg
7470 Karup
Senest udgivne titel: 'Min farfar, nazispionen' Mellemsgaard, 2015

Mette Thorsen
2900 Hellerup
Senest udgivne titel: 'Fortællinger fra hjertet' Munksgaard, 2009

Zakiya Ajmi BU
2700 Brønshøj
Senest udgivne titel: 'Den sommer alt voksede vildt', Carlsen, 2015

Katrine Engberg
Senest udgivne titel: 'Klap i, hest!', Lindhardt & Ringhof, 2012

Lise Jacobsen Qvistgaard BU
2830 Virum
Senest udgivne titel: 'Den Usynlige Ø 1-4', Elysion, 2015

FORFATTEREN

Forfatteren
ISSN 0105-0753
Nr. 06-2015, 74. årgang
Udgives af Dansk Forfatterforening

Ansvarshavende: Jakob Vedelsby
Redaktør: Anna Bridgwater
tlf. 2143 0811
anna@bridgwater.dk

Redaktionsudvalg: Anna Bridgwater, Tomas Lagermand Lundme (S-suppl.), Birte Kont (S-suppl.), Susanne Bernstein (DOF), Juliane Wammen (DOF), Birgitte Steffen Nielsen (DOF), Lykke Strunk (F), Erik Dekov (F), Birgitte Andersen (F-suppl.), Niels Henningsen (BU), Karin Feit Almberg (BU), Tove Krebs Lange (BU-suppl.), René Rasmussen (L), Ole Bundgaard (L-suppl.), Tomas Björnsson (ILL), Sara Strand (webredaktør).

Grafisk design: salomet grafik/Mette Salomonsen
Forsideillustration: Jarl Egeberg
Tryk: PE-Offset
Indsendte bidrag dækker ikke nødvendigvis redaktionens meninger. Eftertryk af artikler er tilladt med kildeangivelse. Eftertryk af illustrationer er ikke tilladt.

Deadline til dette nummer var 30. september. Udgivelsesdato 19. oktober. Materiale til næste nummer, som udkommer 30. november 2015, skal være redaktionen i hænde senest 11. november 2015.

Forfatteren udkommer syv gange om året. Abonnement tegnes gennem Dansk Forfatterforening, pris kr. 475.

Deadlines
07-15 Deadline 11. november, udgivelse 30. november

Dansk Forfatterforening
Strandgade 6, stuen, 1401 København K
Tlf.: 3295 5100
Fax: 3254 0115
Tlf. tid: man.-tors. 10-12 og 13-15. Fredag lukket.
danskforfatterforening@danskforfatterforening.dk
www.danskforfatterforening.dk

Formand: Jakob Vedelsby
formand@danskforfatterforening.dk

Jurist: Anne Koldbæk
ak@danskforfatterforening.dk
Kontortid: tirs.-tors. 10-12 og 13-15

Bogholder: Knud Finnerup
bogholderi@danskforfatterforening.dk

Medlemsadministration m.m.:
Nena Wiinstedt, Louise Møller, Mie Angelo
og Morten Neigaard Noring

Sekretariatsleder og webredaktør:
Sara Strand: ss@danskforfatterforening.dk

Kursussekretær: Mai Misfeldt
Tlf. tid: tors. kl. 10-12 og 13-15
kursus@danskforfatterforening.dk

Bestyrelsen:
Jakob Vedelsby (fmd.), Morten Visby (næstfmd.), Juliane Wammen (kasserer), Frank Egholm Andersen, Pia Deleuran, Nanna Gyldenkerne, Kåre Bluitgen, Lotte Thrane, Inge-Helene Fly, Anne-Sophie Lunding-Sørensen og Lotte Petri. Suppl. Jørgen Burchardt og Sanne Udsen

Gruppernes styrelser:
S-gruppen
Anne-Sophie Lunding-Sørensen (fmd. anne-sophie@mail.dk), Tomas Lagermand Lundme (næstfmd.), Johan Ottosen (kasserer), Anne Hjelmsø, Birte Kont, Christine Tjalve, Amdi Silvestri, Harald Havsteen-Mikkelsen (suppl.), Cecilie Rosdahl (suppl.), Sanne Udsen (suppl.) og Stephanie Gaarde Caruana (suppl.).

BU-gruppen (børne- og ungdomslitteratur)
Nanna Gyldenkerne (fmd. nanna.gyldenkaerne@gmail.com), Karin Feit Almberg, Sally Altschuler, Anne Sofie Hammer, Tove Krebs Lange, Birde Poulsen, Michèle Simonsen, Lise Bidstrup (suppl.), Kåre Bluitgen (suppl.).

L-gruppen (lyrik)
Inge-Helene Fly (fmd. ingehelene@live.dk), Cindy Lynn Brown (næstfmd.), Knud Steffen Nielsen, Ole Bundgaard, René Rasmussen, Trine Juul, Joachim Lykke Andersen, Uschi Tech og Kirsten Marthedal.

F-gruppen (faglitteratur)
Frank Egholm Andersen (fmd. egholm@postmesteren.dk), Birgit Knudsen (næstfmd. 2248 5893), Kåre Øster, Lise Bostrup, Pia Deleuran, Sigurd Kvænderup, Erik Dekov, Anne Hedeager Krag (suppl.), Birgitte Andersen (suppl.).

DOF (Dansk Oversætterforbund)
www.d-o-f.dk
Morten Visby (fmd. morten-visby@hotmail.com), Kim Lembek (næstfmd.), Juliane Wammen, Sanne Bertram, Ulla Lauridsen, Rasmus Hastrup, Birthe Lundsgaard (suppl.), Marie Andersen (suppl.).

Illustratorgruppen (gruppe under BU)
Tove Krebs Lange (fmd. tok@mail.dk, tlf. 2143 5377), Bente Bech, Tomas Björnsson, Lea Letén, Jan Mogensen, Jesper Tom-Petersen, Susanna Hartmann (suppl.), Martine Noring (suppl.).

Kvindelige forfattere i DFF
Birte Kont (fmd.), tlf. 3535 8611, birtekont@mail.tele.dk

Seniorgruppen i DFF
Henning Kirk (fmd.), tlf. 4448 5380, kirk@dadlnet.dk

Haikugruppen
Hanne Hansen (fmd.), tlf. 3538 9531, haikuhanne@gmail.com

ARTBIZZ NORD

Kunstnere, som har mod på at arbejde sammen med virksomheder, har nu muligheden for at indgå i et partnerskab om en konkret opgave og medvirke til at vurdere effekten for begge parter. Det kan fx være inden for samarbejde, service, produktudvikling, kommunikation, ledelse, co-creation, indretning, profilering, events og kulturpartnerskaber. Kunstneren og virksomheden (primært fra Nordjylland) kan søge om tilskud til løn og transport på op til 75 %. Innovationspuljen på 1 million kroner kommer fra nordjyske KulturKANTen og kan søges af alle kvalificerede via Artlab, som er projektoperør for ARTBIZZ NORD. Målet er at stimulere vækst i de kunstneriske og kulturelle erhverv ved skabe øget viden om de effekter, samarbejdet fører med sig – for virksomhed og for kunstner.

Ansøgningsfrister: 25. oktober og 1. december 2015

Læs mere: www.artlab.dk/artbizznord

oversætter liv

MARTIN AITKEN oversætter fortrinsvis dansk litteratur til engelsk. Han har netop afleveret manuskriptet til den amerikanske udgave af Josefine Klougart's 'Én af os sover' og skal til at påbegynde arbejdet med Peter Høegs 'Effekten af Susan'.

Hvornår i dit liv vidste du, at du ville arbejde med det skrevne ord?

Jeg gik på teater- og creative writing-kurser i et tidligere liv som englænder, så der var allerede noget dér. Senere som lektor gik jeg ind til min institutleder og sagde op for at oversætte litteratur på fuld tid uden på nogen måde at have overvejet, om det kunne lade sig gøre. Så der har i hvert fald været en trang, der har gjort sig gældende et sted.

Hvad er vigtigst, at oversætte eller blive læst?

Jeg lever af at oversætte, så jeg skal hele tiden være i gang. Det er den ene side af det. Den anden er, at der netop er tale om en kreativ trang, som trækker i det her rum mellem sprogene. Jeg har ikke nogen store idéer om at være til tjeneste for dansk litteratur som sådan, at få den bragt ud i verden, men der er bøger, man oversætter, som man enormt gerne vil have bliver læst af et større publikum.

Hvilken forfatters sprog inspirerer dig?

Som læser tiltrækkes jeg især af det enkle. Poesien i det. Helle Helle er fuldstændig forbløffende i den måde, hun mestrer sprogets og litteraturens virkemidler. Det er stor kunst. Raymond Carver gør det

samme. Richard Brautigan er en mester, han rører mig dybt. Og Eske K. Mathiesen blandt digterne. Det enkle er bare enormt svært at oversætte. Som oversætter holder jeg af de store episke strøg, hvor man får mulighed for at komme ind i et flow. Kim Leine er et godt nutidigt eksempel herhjemme.

Hvad gør du, når du går i stå?

Det er nok sværere at gå i stå som oversætter end som forfatter, den næste sætning er der altid på en måde. Men der er dage, hvor man ikke kan huske, hvad "idiot" hedder, og så kan det være det samme. Så løber jeg en tur i skoven eller smider mig i sofaen med The Smiths.

Hvilken bog ville du ønske, du kunne komme til at oversætte?

Jeg vil svært gerne oversætte Richard Brautigans 'Revenge of the Lawn' til dansk og har haft et par brudstykker liggende længe. Per Højholts 'Auricula' ville være et masochistisk monument. Ellers kan jeg ikke forestille mig noget større i vor tid end Knausgårds 'Min kamp'. Men der kommer jeg lige med på falderebet og skal lave bind seks sammen med Don Bartlett, som har oversat de øvrige bind. ●